

Szerkesztőség:

II-ik kerület 460. házszám,
hová a lap szellemi részét
illető közlemények kül-
dendők.

Kéziratok vissza nem
adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
könyvnyomdája, hová az
előfizetési pénzek, a hirde-
tések és ezeknek díjai, va-
lamint a felszólamlások kül-
dendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész
évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre
2 korona. Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:
TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
VEVERÁN ISTVÁN. VÉLI MIKSA.
Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadó-
hivatalhoz küldendők. Nyilttér szá 1 korona.

Társadalmunk.

A visszapillantás az utolsó évtizedre, meglehetősen szomorú képet nyújt Abony társadalmi fejlődéséről. A szociális és kulturális élet fejlődésének hatatmas árja, mely egész hazánkat megragadta, úgy látszik érintetlenül hagyott minket, úgy látszik nem volt elég ereje hozzá, hogy minket is magával ragadjon, mert hosszú idő óta bámulatos kitarással usztunk ez ár ellen s rohantunk a visszafejlődés lejtőjén a társadalmatlanság chaosába.

Talán egy kissé ridegen hangzik ez a vélemény, de mellette szól tények által igazolt valósága.

A vendégszeretetéről, kedélyességéről, derék lakosairól híres, a népdalokban megénekelt Abony nem igen maradt hű régi jó híréhez. A jó hírből maradt még ugyan valami, de mi abonyiak tudjuk legjobban, hogy mennyire megváltoztak azok a jó viszonyok, melyek jó hírünknek alapját képezték.

Csak egy tekintet kell vetnünk a környékbeli városok fejlődésére s teljes szomorú valóságában áll előttünk a magunk visszamaradottsága.

Nem is szólva Abony alapításának idejéről, ha jól tudom, már a tizenhatszadik század közepén mezőváros volt községünk, amikor még a mai környékbeli városok alig hogy falvak voltak. Ma pedig két század múltán körül vagyunk véve a fejlődés teljében levő virágzó városokkal, s Abony fölött szinte nyomtalanul haladt el két öreg század.

Valyon mi ennek az oka? A természetet legkevésbé vádolhatjuk, mert hisz semmivel sem mostohább irányunkban, mint más iránt, semmivel sem pazarolt több kincset a környék városaira, mint ránk, épen olyan kék az ég, csak úgy dalol a pacsirta, épen úgy bolingat az arany kalász nálunk, mint Czegléden, Körösön vagy Kecskeméten, s mégis, mégis mennyire hátramaradtunk azok mögött.

A természetet tehát nem vádolhatjuk, de nem is vádolhatunk senkit önmagunkon kívül. Mi, Abony lakosai, Abony társadalmi vagyunk egyedüli oka a visszafejlődésnek.

A községi élet ugyanis legközvetlenebb tere, legalkalmasabb köre a polgár egyéni tevékenységének. Az individuum, az egyén itt még megtartja önállóságát, s nem vész el miként a magasabb közigazgatási szerve-

zetek, s az állami élet mechanizmusában. Ezért itt érezteti hatását legáldásosabban az egyénekből álló társadalom egységes vállvetett összműködése, ennek a működésnek az áldásait itt érezzük a legközvetlenebbül, mert hatásai közvetlen közelünkben, ugyszólván házunkban, mindennapi életünk szinterén nyilvánulnak. Ez az, ami megvetheti a haladás biztos alapját s jólétet teremthet az anyagi, eredményeket az erkölcsi és szellemi téren.

Igaz, hogy a fejlődéshez anyag, a társadalmi élethez lelkileg kifejlett intelligens egyének kellenek, de hiszen épen az a mi nagy bűnünk, hogy van anyagunk még pedig nagy és kitűnő, és mindamellett nem vagyunk képesek eredményt fölmutatni.

Alig van, vagy talán nincs is alföldi város, melynek aránylag olyan intelligens lakossága volna, mint Abonynak. Hiányzik azonban a földolog, a szervező erő, az ösztetartás. Igaz ugyan, azt nem mondhatjuk, hogy nyílt egyenetlenségek, viszályok zavarták volna egyesek, osztályok, felekezetek egyetértését, de mit ér ez, ha annál sokkal áthághatatlanabb fal választotta el egymástól az egyes rétegeket, a rideg közöny, a minden zajnál kiáltóbb némaság, mely lát-

TÁRCZA.

Memento mori.

Letépett egy rózsát
Aztán megszagolta, —
A másik perczen már
Eldobta a porba.

Megsajnálta szegényt
Titokban fölvettem,
Sorsában osztott
Szivem fölé tettem.

* * *

Durva koporsót visz
A halottas szekér,
Minden fekete, csak
A név rajta fehér.

Ő volt, a büszke hölgy;
Letépte a világ
Eszembe jutott az
Eldobott kis virág.

Temesközy Gerzson.

Letört.

Töredékek egy sokat próbált ember naplójából.
Irta: Avolt.

Letört! Így mondják azt, ha egy jobb versenyparipa beadta a kulcsot; fölfordult, mondják

egy kevésbé nemes állat esetében. A kutya kimulik, a patkány megdöglik. Az ember „meghalt“ ha életét úgy élte is, mint egy kutya, vagy mint a nemes versenyző, kit előbb fölmagasztalnak, aztán bukni hagyják, avagy ha életrejét az élet fertőjében pazarolta is el. Elhunyt, mondják az olyan emberről, a kinek elegendője lett volna ahhoz, hogy tovább élhessen.

Sok emberre jobban illenek az a mondás, hogy letört! Mert a paripa meghülés vagy elhibázott ugrás következtében jut a kimaradhatlan véghez, az embert azonban más emberek, a szerencsének vagy szerencsétlenségnek, a fénynek és árnyéknak mostoha kezekkel történt elosztása töri le.

Ködös világban születtem és boruban éltem tovább, nyugodtan, a nélkül, hogy gondoltam is volna arra, hogy talán jobb sorsom is lehetne. Aztán elvonultak a fellegek és a napsugár beárnyazta az égboltozatot, amely fölém borul. Ekkor láttam, hogy mennyiben szebb fényben élni s az ismét visszatérő boru kinosan érinté szívemet, nagyon fájdalmasan.

A nap felé törekedtem felhőkhöz szokott szememmel és megvakulva kellett szememmet ismét lezárnom; midőn ismét felnyitottam azokat még sűrűbb homály vett körül mint az előtt. A muzsát szerettem, és az elhagyott. Amort kerestem, s a fauna bukkanatam.

A ki nem született a boldogságra, hijába próbálja azt elérni.

Hogy mi voltam? Minden, és épen ezért semmi. Mi akartam lenni? Minden és semmi sem lett belőlem. Hogy mi vagyok? Egy letört!

Panaszkodom? Nem, csak úgy látszik, mint ha panaszkodnám. Mit is ér a panasz? Miért a panaszkodás? Mert az ember elégedetlen a jelenel, s a jobb jövő olyan sokáig várta magára. De az ember mindig és mindig és szakadatlanul várja.

Épen azért nem panaszkodom az, a mit mondok, mert én már nem remélek többé, én — letörttem. Inkább, mint az a nemes paripa, mert engem el nem áshatnak, mert még ver a pulzusom, a szívem még dobog. Így aztán érzem, hogy letörttem, a miről a paripa ebben a stádiumban már mit sem tud.

Az állatnak még ebben is jobb sorsa van, hogy akkor tör le, ha inai meg szakadtak, ha halálra hül, ha vége van. Mert akkor aztán mindennek vége. Az embernél előbb a szív szakad meg, de tovább él — már a hogyan így élni lehet.

Az ember nem is egy véletlen folytán bukik el. A szerelem ismételt csalódásai, az érzelmek ismételt kigunyolása, a meg-meg ujuló anyagi pusztulás, a szenvedett igazságtalanság egymásra következő esetei, a mind újabb és újabb alakban visszatérő rosszakaratú megkárosítás, jó szándékainak folytonos célzatos vagy akaratlan félreis-

hatalatlanul pusztít, mint a belső láz. Az egyesek nem tudtak polgári létüknek öntudatára ébredni, s a köz, e város érdeke beleveszett a szűkkeblű egoizmus örvényeibe.

Ilyen viszonyok természetesen lehetlenné teszik, hogy érvényre jussanak a természet adta lehetőségek, s hogy a kormányzat és közigazgatás által meg nem adott előnyöket pótolja a társadalmi és polgári erény.

Azok az elemek, melyek egyesítve, a közös cél felé irányuló törekvés által, hatalmas erőt képviselhetnének, különállásukban, a közöny bátyáival körül vett elszigeteltségükben természetesen nem képesek érvényesülni.

Alig van jelentőségteljesebb tényező a társadalmi fejlődésben, mint az egyesületi élet. Itt egyesülnek először az egyénekből álló elemek, magasabb rendű egységesebb alakulattá, mely már nagyobb erőt képvisel, ahol az eszmék közössége által, az érintkezés kapcsa folytán öntudatosabban emelkednek ki azok a célok, mely túl esnek az egyes ember szükségleteinek körén. S azok az eszmék, melyek az egyén erő gyöngegsége folytán nem bírnak eljutni a megvalósítás stádiumába, az egyesületekben találják meg azt a talajt, mely biztosítékát képezi a jövőben való érvényesülésnek s mely lehetővé teszi, hogy intézményekben nyerjen kifejezést az eszme.

A fejlődésnek ama tényezői is bőségesen megvannak városunkban, nem tudom egész határozottan, de azt hiszem, hogy megközelíti a tizet ama egyesületeink száma, melyek különböző társadalmi és kulturális célokat volnának hivatva szolgálni, de alig teljesítenek egyebet, mint féligmeddig kielégítik tagjaiknak az egyéni szórakozásra irányuló igényeit. Egyesületeinkben nincs

merése, ezek és ilyenek az okok, a melyek következtében az ember letört!

Mint a versenyparipáról, úgy tréfásan a versenyen balsikerrel fogadóról is szokták mondani, hogy letört! De valójában a tréfának komoly háttere van, mert a versenyterén is sokan vannak, a kik mástéren tönkre mentek, és mivel az emberek által megcsaltaknak hiszik magukat, a lovakkal tesznek kísérletet. A lovak lábaira és tüdejére tesz föl reményüket s a lovasok gyakran ezt is gyalázattá változtatják.

S a hol a letörés egyszer kezdetét vette, ott felemelkedésre többé alig van remény. A vak szerencse elég élesen lát, hogy a búra született embert gondosan elkerülhesse, a balsors pedig az ember sarkához tapad. Játék és barátság csak csalódásokat hoznak a végromlásra kárhozottak, és csak legrosszabb sejtelmek valósulnak meg föltétlen bizonyossággal. A szerencse egyedül jó, a balszerencse kísérettel jár.

Még megpróbálkozunk vele, hátha ki lehetne kerülni. Hiábavaló, fáradság, amely csak sietteti a végromlást, mert erőnket hamarabb felemésztljük.

Még a kimuláshoz sincsen meg nyugalma az ilyen szerencsétlennek, sem korai, sem örökös álomhoz. A gyilkos sorsnak ekkor is enyhítenie kell hóhér-erejét, — akkor tör csak le az oly sokat próbált ember!

elég öntudatoság s tervszerű önműködés, mely képesíti őket a kulturális és társas élet tovább fejlesztésére.

Joggal kérdezhetné valaki, vajon mi indított arra, hogy éppen most beszéljek ilyen csipős hangon társadalmi életünk évszázados visszamaradásáról. Válaszom az, hogy jól esik a derengő hajnalban elmélkedni az elmúlt sötét éjről. Én pedig ezáltal derengeni látom a hajnalt.

A legújabb viszonyok, a jelen arra mutat, hogy egyesek jótékony befolyása és helyes nézetei józanabb eszméket kezdenek érvényre emelni a társadalmi élet vezéreszméi gyanánt s arra igyekeznek, hogy megteremtsék azt az alapot, ami Abonynak utat nyithat majd a boldogulás felé. Ma még csak egyesekről van szó, ami távol áll a körtől, az összességtől s csekélyebb, könnyedebb formákban nyilvánul azon körülmény, de a maguk idején kis dolgok is nagy hatásokat szülhetnek.

Az egyes példák remélhetőleg méltó követésre fognak találni az összességben s a jövődöbeli szebb napok verőfényében egyesülni fog a társadalom minden józan eleme, midőn ki-ki öntudatára ébredve s az abszolút emberi célt tartva szemelött a saját erejéhez mérten igyekszik hozzájárulni ahhoz, hogy végül kiterhessünk arra az utra, mely kivezet a társadalmi tespedés feneketlen örvényéből, s egy boldogabb, szebb jövő felé vezet.

B

Népszámlálásunk tanulságaiból.

Irta: Veverán I.

(Folytatás.)

c) Foglalkozás és vagyoni helyzet.

Kerületem lakosságának munkabíró tagjai túlnyomólag földmivelési napszámosok, kis és középbirtokosok. Található itt kisebb százalékban különféle ágban dolgozó napszámos, cseléd, fuvaros, csekély számban iparos is.

A földterület, mely kis és középbirtokosaink tulajdonát képezi, aránytalanul csekély ahhoz a számhoz, melyből a rajta foglalkozóknak megélni kellene, amennyiben kizárólag a saját földjük után élőknek csak azok tekinthetők, a kiknek legalább 4 katasztr. hold földjük van. Ezek száma pedig az összessel szemben nem mondható kielégítőnek. Még kisebb számban vannak azok, akik 4-től 10, 20, 30, 50 kat. holddel rendelkeznek. Sokkal több a 4 holdnál kisebb földterülettel bírók száma; de még sokkal többen vannak azok, akik házaeszkáikon s néhány []-öl kerten kívül más vagyonnal nem rendelkeznek. Ezek képezik kontingensét, nagytöbbségét e kerület lakóinak, azon szerény jövedelmű munkás embereknek, akik tavasztól-őszig nagyobb gazdáknál, uradalmakban, földbérletnél a termés bizonyos hányadért, feles, harmados kukoriceza, krumpli termésért végzik az aratási, kapálási stb. munkákat. El is végzi derekasan a magyar munkás a maga dolgát, csak jól fizetne a hányad a gabonából, csak megvolna a kellő hozama a feles, harmados kukoriceza és krumpli földeknek. Az a legnagyobb baja évről-évre a szegény munkás embernek, hogyha jól fizet a búza akkor a krumpli meg a kukoriceza termés nem kielégítő. Vagy ha sok a kukoriceza, meg a krumpli, rendszerint kevés búzáját nem tudja illendő árért értékesíteni. Ez az ajacsony gabona ár tette a múlt évet is kevésbé jövedelmezővé úgy a szegény emberre, mint a gazdagokra nézve. Még így sem volna az élet oly nehéz. Nehezzé teszi a szegény ember megélhetését az a száraz valóság, hogy józanága szorgalma és takarékosága és a legszűkebb életmód mellett sincs a lét kérdése biztosítva. Szívesen dolgozna, de nincs munka.

Szomoruan tapasztaljuk, hogy a népszaporodása miatt még a nagyobb uradalmak sem képesek annyi munkást foglalkoztatni mennyi a népből kitelnék s oly bért adni, mely a megélhetésre teljesen kielégítő volna. Oly jövedelem forrásról kell tehát előbb-utóbb gondoskodni, mely a tartalék munkakerőnek foglalkozást nyújtva lét existenciáját biztosítandja. — Több oldalról hallottam a panaszt, hogy már több éve nem juthattak aratási munkához, így tengődnek egyik-napról a másikra szűk anyagi körülmények közt sinylődve.

A bekövetkező súlyos megélhetési viszonyokat idő és alkalomszerű volna, valamely háziipar meghonosításával valamely gazdaságiág kultiválásával orvosolni. Például, a selyemtenyésztés volna Abony alsó néposztályának az a kincses bányája, mely először ugyan csekély, de később fokozatosan nagyobb jövedelmet nyújtana számára. — Tudom mosolyra derít egyeseket a selyemhernyó tenyésztés kérdésének felvetése, mivel Abonyban már többen kísérletet tettek e tén, de az eredmény oly csekély volt, hogy a másodizbeni kísérletezésre már senki sem vállalkozott. Azonban ha az eredménytelenség okát tudjuk, akkor nincs miért megmosolyognunk a komoly ügyet, még kevésbé szabad attól lemondolag elfordulni. — Tagadhatatlan, hogy mintegy 5 év előtt még a kis alakban üzött selyemhernyótenyésztés is sok vesződségbe, küzdelembe került, mert nem volt meg a tenyésztésnek az alapfeltétele, az elegendő eperfa. Ez az első és főkelleke a selyemtenyésztésnek; éppenoly annyira szükséges ez a selyemtenyésztéshez, mint az elegendő mézélő legelő a méhészethez. Miután községünkben az eperfa ültetés fellendült, jövőre nem ajánlhatnák életrevalóbbat, mint az illetékes faktorok figyelmét felhívni a selyemtenyésztés meghonosítására.

Idővel abból a sok millió korona jövedelemből (múlt évben 2.517.776 korona) amit a selyemtenyésztés hozott a népnek, Abony alsónéposztályának is szép összeg jutna. Bácskában és Tolnában már sokan felgazdagodtak a selyemtenyésztésből. — Csak nem kell visszariadni a kezdet nehézségétől és eredménytelenségétől. — Ami Tolnában sikerült, ugyanazon feltételek mellett miért ne sikerülne Abonyban?

A selyemtenyésztés volna idővel a munka nélküli szegény népnek nyári foglalkozása; ennek jövedelméből pénzelne télen. Téli foglalkozásul — a háziipar köréből a gyékény és szalmakalapfonás volna felkarolandó; ebből pedig nyári kiadásait fedezné. A népnek nyomora hangosan kiáltó szó, itt az ideje hogy az illetékes tényezők komolyan gondolkozzanak és gondoskodjanak arról a mentőszerről, mely a jövőben bekövetkező szűk anyagi viszonyokat megszüntetné.

Ennyit a szegénynéposztályról. Lássuk továbbá, hogy és mint állnak gazdáink?

Kis és középbirtokosaink tulajdonában levő dirib-darab földterületek, Abony határában fekvő terjedelmes uradalmakhoz viszonyítva, apró szitecskék gyanánt tűnnek fel oly annyira, hogy még nagyobb földmives gazdáinkra sem lehet ráfogni, hogy gazdag emberek volnának. Egyik-másik, tagadhatatlan, jómódnak örvend, ami megis látszik házában, szobájában, öltözkén és következtetni lehet vagyoni helyzetére abból a polgári állásból, melyet a társadalomban elfoglal, mert rendszerint a módosabbak tiszteltebbek szoktak lenni, mivel hogy értelmiségüknél fogva arra magok is igyekeznek reászolgálni és azt maguk részére kivívni.

Általánosságban az alföldi gazdag embereknél tapasztalható fényűzést, az életmódban való választékosságot itt nem sok helyen találjuk meg, miből az következik, hogy a mód, mit az a 10—50 hold föld nyújt, nem elegendő arra, hogy a gazdaság fenntartása, a fiatal nemzedék részére való megőrzése, esetleg annak gyarapításán kívül tovább is nyújtózkodhassék.

S vajon a gazdák pusztulását, elszegényedését mutatja-e az, hogy a földbirtok közöttük oly kicsiny adagokban oszlik meg? Vajon a tönkszelét jelzi-e az, hogy kisebb gazdáink csak 1—10 holdal rendelkeznek? Nem.

Több alföldi sőt felföldi gazdáknak birtokát a könnyelműség a nagybirtokosok kezére játszotta, az tény, de Abonyban azt állítani, mintha a nagybirtokok szívták volna fel a kis gazdák birtokait: merő tévedés.

Átlapozgatva Abony keletkezésének leírását, láthatjuk, hogy régi időben Abonynak határa néhány nemes uraság között oszlott meg, akiknek jobbágysai, cselédei művelték a rengeteg birtokot. A jobbágyság megszűnte után, mindegyiknek jutott egy darab föld s azon mint önálló gazda kezdett

működni. Később egyik-másik szétmállott uradalom, darabokra szétépve vásárlás folytán jutott ez ide beköltözött, vagy már itt lakó, de földdel még nem rendelkező nép kezébe. Tehát mindazon kisebb-nagyobb területű földek, melyek most kis és középbirtokosaink tulajdonát képezik, valamikor egy nagy uradalom részecskéjét képezték. A mostani nagybirtokok, uradalmak ennél fogva nem a tönkre jutott kis gazdák birtokaiból alakultak ki, ellenkezőleg, mint fentebb is említettem, kis és középbirtokosaink egy szétfoszlott nemesi uradalom romjain gazdálkodnak.

A magyar fajt jellemző földhöz való ragaszkodásuk és takarékoságuknak köszönhetik azt a kis birtokot, mely kedvelt tanyájuk körül elterül s a melyet a szorgalmas és törekvő gazda a föld, vagy állattenyésztés jövedelméből igyekszik a mennyire lehetséges, kisebb-kisebb terjeszteni. A nagyobb gazda megvásárolja a szomszédos apró földeket és ezzel bevan végezve a terjeszkedés, mert a mellette elhúzódó hatalmas uradalom útját vágja. Ha elég okos és előre látó az a gazda, hogy miután nagyobb területet már úgy sem foglalhat magának, főfigyelmét arra kell irányítania, hogy amit területi nagyságban el nem érhet, igyekezzen a földet okszerű kezeléssel lefelé gyarapítani, illetve annak termőképességét hatványozni, annyi termést produkálhasson róla, mintha még egyszer oly nagy területű birtoka volna. S ha kisbirtokát az ésszerű műveléssel, Belgium, Holland, Német-Alföld módjára dúsan termő Kánaán alakította, az a 10—50 holdas gazda nem csak jómódban lesz, hanem a szó igaz értelmében, gazdag emberré is válhat.

Egyleti élet.

A „Kath. Olvasóegylet“ tánczvigalma m. hó 18-án az ipartestület összes termeiben válogatott gazdaközönség nagy részvételével ment végbe. — Az a ráfogás, mintha földmives népünk között intelligens ember nem is érezhetné jól magát, — ma már elévült, mert bizony ellehet mondani, hogy azaz egyetértés, törölmetszett egészséges jó hangulat, mely az egész mulatságon átvonult, az ott megjelent polgárosult elemekre és az intelligenciára is igen kellemesen hatott. Földmives polgárságunkon, családjának tagjain szembetűnően észlelhető volt, hogy úgy az illetudás, mint beszédmodor s egyáltalában a nyilvánosság előtt való megjelenés és az emberekkel érintkezésben nagyon szépen halad a műveltség ember csiszoló útjain, miben nagy része van ennek az egyletnek is, melynek mulatságáról e helyen beszámolunk. 28 éves kulturális törekvésének e mulatságon is figyelemre méltó eredményeivel találkozunk, éppen azért kárhóztatandó az az eljárás mellyel egyes ujtók az egylet belnyugalmát, biztos és helyes irányban folytatott működését megháborgani akarják.*)

Ezen ellenlábás készülődés azonban korántse akadályozta meg e mulatságot abban, hogy a jó kedély kivilágos-kiviradtig ne tartson, sem pedig abban, hogy az egyletnek közművelődési céljaira tetemes hasznót ne hozzon. Mint a rendelkezésünkre bocsájtott jegyzékből látjuk, e mulatság az idén tartott bálók között egyike a legjobban sikerülteknek.

„Jelen volt 300 egyén kik közül fölülfizettek: ft. Lévy Mihály, Lukács Gyula 4—4 korona, Papp Péter 3 kor.; Csupkay Ferencz, Kubicsék János, Molnár Lajos, ifj. Szaitz Gábor. nt. Vértes Ágoston 2—2 kor.; Szahó Lajos 1 kor. 40 fillér; Falusi Mihály, Havas Ignácz, Hints József, Király János, Koós Simon, Mészáros István, Szombathy János, Szüts István, Tantossy Kálmán 1—1 kor.; Egedi Mihály 60 fil.; Tantossy Bálint 50 fil.; Breier Ferencz, — Molnár Mihály, — Retkes Dániel, Varga László, 40—40 fillért. Felülfizetésekből és belépésekből befolyt összesen 281 kor. és 30 fillér. Kiadás: 115 kor. és 8 fillér. Az egylet közművelődési céljaira tiszta maradvány: 166 kor. és 22 fillér, melyért úgy az összes jelenvoltaknak, mint a kegyes felülfizetőknek és szives közreműködőknek az egylet nevében hálás köszönetemet nyilvánítom.

Abony, 1901. évi február hó 22-én.

Hazafias tisztelettel: Király János elnök.

*) H o z z á s z ó l á s. Huszonnyolcz éve annak, hogy a „Katholikus Olvasóegylet“, a többi egyletekkel és körökkel egyetemben egy nemes missió, a közművelődés szolgálatában áll. Nehéz, küzdelmes évek és a tizedeken keresztül meg-megújuló közöny után végre mégis odajutott az egylet, hogy házat szerzett magának azon tisztviselők gondos, takarékos sáfárkodása folytán,

akik ma is a régi önzetlen jóindulattal és fáradságot nem ismerő ernyedetlen buzgalommal vezetik azt. Amivel az egylet bir, legyen az anyagiság vagy tekintély, azoknak a derék egyéneknek érdeme, akiket a tagok hosszú-éveken keresztül bizalmukkal egyhangulag meg-tiszteltek. S most, mikor az egylet arra a fokra jutott, melyen elég erős és alkalmas, hogy a jövőt biztosan szolgálhassa, mikor saját hajlékkal bir s benne elég kényelmes helyiségekkel, mikor népes-ségre nézve felülhaladja a régi évek bármelyikét, mikor az ügyvezetés érdemes és kipróbált kezekben van: egy eddig még nem ismert mozgalom támadt, amelynek habár nem is egészen kikiáltott célja az, hogy az egyletet regenerálja, újjá teremtsen. — Ha valamely egylet nem töltene be hivatását úgy, mint azt kitűzött célja vindikálja, megköveteli, ha nem előre, hanem hátrafelé gyarapodnék, hanem anyagilag súlyodna, a tönk felé közeledne, ha nem élne benne az a termékeny erő, mely a korral lépésben tudja tartani az egyletet, akkor az élénkítő, felrázó és javító mozgalmakra nem hogy nincs szükség, sőt azon egylet léteérdekeinek mentő szellemeként tekinthető. A „Katholikus Olvasó egyletben“ ez idő szerint oktató és ujjáteremtő mozgalomra nincs szükség! Vagy talán személyes érdekeket akar szolgálani az a mozgalom?! meglátjuk nagygyűlés után a „cél“ teljesen kihámozottan s akkor tüzetesebben fogunk a dologhoz „hozzá szólni.“ Remélhetőleg a mozgalomhoz nem tartozó nagytöbbség érvényesíteni fogja tiltakozó közbelépését. Egy, a sok közül.

MI UJSÁG?

— **Márczius 15.** A szabadság nagyün-nepére városunk közönsége is készülődik. Komáromy József, szerkesztőnk közreműködésével tegnap délutánra egy nagy értekezletet hívott össze a városház tanács termébe, melyen az ünnepély programját állapították meg.

— **Hitközségi ünnepély.** Szép vallásos ünnepélyt rendezett a múlt hó 26-án a helybeli „izr. Szent-Egylet“ Mózesnek, legnagyobb zsidó próféta halálának évfordulóját ünnepelve. Az ünnepély azzal vette kezdetét, hogy a hívek kivonultak a temetőbe a szokásos ima elmondására, melynek végeztével istentisztelet volt a templomban, hol dr. Blungrund az abonyi izr. hitközség leendő rabbija — kit nem rég avattak pappá — emelkedett hangulatu magasztos szónoklatban emlékezett meg az elhunytakról. Ezután a szokásos hallotti tor következett, melynek megülése céljából Staub Mór vezette a mulatságot. A jó ebéd s jó bor csakhamar meghozta a jókedvet, s egymást érték a vidám pohárköszöntők, míg nem a közönség a késő délutáni órákban a legvidámabb hangulatban szétoszlott. Az ünnepélyen, ilyen alkalmakkor szokásos kegyes adományokból csaknem 250 korona folyt be. Elismerés és dícséret illeti Staub Mór vezette a terem izléses feldíszítése miatt s a kifogástalanul felszolgált izletes ebédért.

— **A román. kath. munkásegylet** igen szép sikerrel fejezte be farsangi mulatságainak sorozatát a f. hó 17-én tartott egyleti báljával, mely alkalommal felülfizettek: Barkó István 6 kor., ft. Lévy Mihály 5 kor., Pap Péter 3 kor., Glatz Béla, Vértes Ágoston, id. Molnár Lajos 2—2 kor. Tantossy Bálint, Szombathy János, Pokorny Frigyes 1—1 kor. összesen 23 korona, melyért ez uton fejezi ki köszönetét az egylet elnöksége.

— **Kossuth szobor Czepléden.** A czeplédi Kossuth szobor bizottság múlt héten ülést tartott. Dely Béla főjegyző előterjesztése után a pályázati hirdetmény állapított meg. Nevezetesen: A szobor az Árpádtéren állítatik fel. Déli oldalát a ref. templom, keleti oldalát az ág. ev. templom, nyugati oldalát a városháza, éjszaki oldalát a ref. bazar Bohusház és a Takarékpénztár épületei szegélyezik. A térség hová a szobor helyeztetik, 2,5 m. hosszúságban, és 2,5 m. magasságban feltöltetik és rácsesal vétetik körül. A szobor 3,25 m. magasságu lesz. Szoborköltség: 50000 korona. A földmunkát és a alapépítményt a város teljesíti; A mű 1902. szept. 20-ára elkészítendő és átadandó. A beérkező pályá művek felett egy 5 tagból álló bizottság határoz. Remélhetőleg most már elég lesz téve a városi közönség óhajának s rövid időn gyönyörködhetünk a nagy szabadsághóst feltűntető bronz szoborban!

— **Öngyilkosság.** Különös sajátsága az embernek, hogy így a tavasz közettedével, a természet ujjáébredésével dobják el maguktól leg-

többen az életüket, melyben már többé semmi örömet nem találnak, vagy talán az elme pillanatnyi megzavarodása miatt a jövőt reménytelennek, sőtétén látják maguk előtt. Múlt héten, szerdán délb-12 órakor egy még fiatal, 35 éves özvegy asszony, özv. Csontos Jánosné Dalkó Erzsébet, lett öngyilkossá. Oka nem volt rá, mert hisz szegény öreg szülei ahogy úgy még is csak gondoskodtak róla, varrással is keresett valamit, úgy, hogy a nyomor nem készítette ily szörnyű módon válni meg az élettől. Ki tudja az ily szerencsétlennel tuskodását a halál kietlen gondolatával? Dalkó Erzsébet — Dalkó Gábor iparos leánya — elment Soós Ferdinándhoz, elkérte atyja nevében ennek nagy régi módi pisztolyát, azt aztán megtöltötte, és átment Hegedüs varrónőhöz, hol varrni szokott s ott szíven lölte magát. Azonnal meghalt. Egy levelet találtak nálla, melyben csupán 5 frnyi adósságával számol be és azzal, hogy „szeretett volna még élni, de nem lehetett.“ Egyébb semmi. Már előzőleg több héttel búskomorságba esett, valószínű tehát, hogy pillanatnyi elme zavarban követte el végzetes tettetét.

— **Rückwärtsconcentrirung.** Makay János megjelent szerkesztőségünkben, s kijelentette, hogy mult számunkban tévesen közöltük, hogy ő a függetlenségi 48-as párt elnökévé választott, mert csupán ezen párt szervező bizottságának elnökévé választott meg.

— **Az állami anyakönyvi hivatal kimutatása február hóról.** Született 39 egyén, ezek közül román. kath. 34, ev. reform. 4, görög katolikus 1, fiú 14, leány 25. Elhalt: 34 egyén. Finemü 15, nőnemü 19. Ezek közül elhalt tüdőlobban 10, tüdő gümőkórban 5, szív billentyű elégtelenség folytán 3, veleszületett gyöngeségben 3, aggkórban 2, májrákban 2, öngyilkos lett 2, agylágyulásban 1, göresökben 1, agyszélhűdésben 1, vesebajban 1, torokgyíkban 1, halva született 1. 24 román. kath. 8 ev. református 2 izraelita. Elhalt felnőttek: Kelemen Jánosné Gálfi Mária 29 éves, Megyery János 40 éves, özv. Szrapkó Jánosné Gujás Verona 81 éves, Terék József 50 éves, Kosik István 81 éves, Nagy Dániel 74 éves, Perjesi Pálné Tóth Mária 72 éves, özv. Kovács Jánosné Tancsa Julianna 72 éves, Apter Mór 70 éves, Jano Mihály 75 éves, Pap István Bartucz Johanna 65 éves, özv. Tóth Péterné Nagy Mária 78 éves, özv. Varga S. Mihályné Halasi Julianna 79 éves, Fekete Györgyné Király Anna 66 éves, özv. Nikli Józsefné Soós Eleonóra 84 éves, özv. Csontos Józsefné Dalkó Erzsébet 35 éves, Dobozi Andrásné Tóth Zsuzsanna 47 éves Meiszter Johanna 60 éves (kórház.) Házasság kötött 20, és pedig: rkath. völegény rkath. menyasszonnyal 16, rkath. völegény ev. ref. menyasszonnyal ev. ref. völegény görög kath. menyasszonnyal és izr. völegény izr. menyasszonnyal 1—1. Beteg ágyon kötött 1 házasság. A házas felek között 2 meg-egyezés jött létre és pedig mind két esetben az ev. reform. vallás javára. Vidékről ide költözött 1 völegény 3 menyasszony. Elköltözött 2 menyasszony.

— **Kincstári lovak kiadása.** Felhívjuk az érdeklődők figyelmét arra a körülményre, hogy márczis elsejétől fogva Kecskeméten 18 honvéd és 43 közös hadseregbeli huszár lovat adnak ki magánosok használatára. A kiknek ilyen lovakra van szükségük ez ideig fordulhatnak a parancsnoksághoz.

— **Az árvák létszáma Abonyban.** 1900. évben gyámság alatt volt 1577. 1900. évben felszabadult nagykorúság folytán 42. férjhez menetel által 9. halálozás folytán 10. nagykorúsított 2. összesen 63. 1900. év végével gyámság alatt maradt 1514 árva. 1900. évben gondnokság alatt volt 15 egyén, meghalt 1 maradt 1900. év végén gondnokság alatt 14 egyén. 1900. évben az árvák tulajdonát képezte 122 266 korona értékű ház és földbirtok, 41 981 korona értékű csupán házbirtok, 88809. korona értékű csupán föld birtok, együtt 251056 korona értékű ingatlan.

— **Honvéd póttartalékosoknak** tudomásukra hozzuk, miszerint a honvédelmi miniszter legújabb intézkedése folytán a honvéd póttartalékosokat nem miként eddig tavaszra, hanem őszszel október hó 6-ára hívják be kiképezésre.

— **A czeplédi Népbank** r. t. az elmúlt évet szép eredménnyel zárta le. A tiszta nyereség 38.000 korona, melyből a részvények osztalékára 18 ezer korona fordított, mi, 9% kamatozásnak felel meg. A tartaléktöke ez évi 6.000 korona javadalmazásával 78.000 koronával szaporodott. Betétek 1 millió 450 korona.

„Gróf Dessewffy-féle Ujszászi Uradalomban“
80 darab jószágra való legelő van kiadó.
Egy számos marha legeltetési díja 30 kor.
Pásztor és körül korlátolt állásról az ura-
dalom gondoskodik.
Megkeresések az Uradalmi Intézőséghez
Ujszászra kéretnek.

Figyelmeztetés! A híres MAUTHNER FÉLE MAGVAK zacskóin rajt áll a MAUTHNER-NÉV. A melyen nincs rajt, az nem MAUTHNERTŐL való és ha mintolyant ajánlják, tessék visszaautsítani.

Jobb és megbízhatóbb gazdasági- és kerti-magvak

nem léteznek, mint a minőket
27 év óta szállít 2-10

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari szállító magkereskedése
BUDAPESTEN.

Irodák és) VII. Rottenbiller-utca 33.
raktárak:) (Közuti villamos megállóhelye.)

Elárusító) VI. Andrassy-ut 23.
helyiségek:) (A m. kir. operával szemben.)

226 oldalra terjedő képes árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldi.

Az egyesült pokróczgyárak maradékraktárá-
nak fél áron való eladására nyertem megbízást.

Azért ajánlok
téli lópokróczokat,
Ezen vastag, elpusztit-

hatatlan takarók kitünő minőségűek, melyek
gyapjasak és puhák színes szegélylyel,
ágytakaróknak is használhatók és a mellett
rendkívüli olcsók. Szürke, gyapju téli ló-
pokróczok: A. minőség, 170—130 nagyság, 4
kor., B. minőség 5 kor. C. minőség 200—150
nagyság dupla gyapju urasági és fiakertakaró,
150—200 nagyság, legfinomabb minőség, dara-
bonkint 7-50 kor Pontos szétküldés utánvétellel.
Meg nem felelőért a pénz kívánatra vissza-
adatik. Czim: Abth. IX.,

M. RUNDBAKIN,

8-10

Wien, IX., Berggasse 3.

**Kopeczki Lipót és fia
czégnél**

I. r. mész mm. ként 2 kor. 40
fillérért (1 frt. 20 kr.) kapható.

**A Balaton Halászati
Részv.-Társ.**

Siófokon

szállít Siófokról különféle módon készült

**finoman pácolt hering-
fajta halakat**

4 literes hordóban, vagy bádog dobozban
2 koronáért. „Rölmops“ göngyölt herin-
get 2 kor. 40 fillért utánvétellel. Öt hordó
vagy bádog dobozon felüli vételnél 10
százalék engedmény. Továbbá:

fogast, kristály kocso-
nyában 1-3

1/2 1 2 4 literes dobozban
1.30, 2—, 3—, 5— koronáért.

SCHOTTOLA ERNŐ BUDAPEST

a ruggyanta- (gummi) gyártás magyarországi megalapítója.

Műszaki központi üzlet VI. Andrassy-ut 2. Fonciére palota.

Legjobb minőségben, gyári áron szállít:

összes mérleggyártmányok (külön kiadásu árjegyzék in-
gyen és bérmentve) a gőzeséplőgépekhez szükséges ösz-
szes anyagokat és eszközöket, csapágyfém, kenőszelen-
czék, olajhoz és sűrű tovttezsirhoz, géphajtószijak, viz-
mentes mozdony és cséplőgépponyvák, kazal, repce- és
kocsitakarók, asbest- és gummi anyagok, szelepek, viz-
mutatók, fessmérők, dobsinek, kenőanyagok, zsiradék, és
gabonazsákok. „Elsősegély“-kötszerszekrények, mely köt-
szerszekrények a ministeri rendeletnek megfelelően min-
den ipartelepen, gyárüzemnél, malomban stb. beszerzendők.

Árjegyzék és ismertetések ingyen és bérmentve.

2-

Pártoljuk a hazai kisipart!

Szerdahelyi János.

KÖNYVNYOMDÁJA, KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRO-
DASZER KERESKEDÉSE ABONYBAN.

Elvállal bárminemű
KERESKEDELMI, ÜGYVÉDI ÉS KÖZSÉGI

nyomtatványokat,

műveket, évi zárszámadásokat,

árjegyzékeket stb.

Továbbá izléses kivitelben és jutányos árak mellett

BÁLI MEGHIVÓKAT,

tánczrendeket és tánczrendjelvényeket.

eljegyzési és esketési

MEGHIVÓKAT.

GYÁSZJELENTÉSEKET.

Vidéki megrendelések

gyorsan és pontosan

eszközöltetnek.

Clayton & Shuttleworth Váci-körút 63. sz.
mezőgazdasági gépjárművek Budapest által a legutánvosabb árak mellett ajánlatnak.

Locomobil és gőzeséplőgép-készletek
továbbá járgány-éséplőgép, lóhere cséplők, tisztító-rosták, koi-kölyözök, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, horonák.

„Columbia-Drill“
legjobb sorvetőgépek,
szeceksavágók, répvágók,
kukoricza-morzsolók,
daráló, őrlő-malmok,
egyetemes auzél-ekék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb kuzassági gépek.

Részletes drj-nyelűk kina
matra ingyen és bérmentve
küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ le nagvobb
locomobil- és cséplőgép gyára.